

3. 12. 2017 - Boží charita

1. čtení: Př 11, 23-30

Píseň: 260 - Otče všemohoucí

Základ kázání: 1Tim 6, 10-21

Kázání: Milí shromáždění,

štedrost. Být štedrý. I to je část adventu - přípravy na Vánoce. Vánoce jsou pak jedním z nejnázornějším a nejhmataitelnějších příkladů štedrosti Boží k člověku. V odpovědi pak také člověka k člověku.

Proto se během adventu sháníme po dárcích - chceme být štedří. Chceme darovat a nežádat zpět. Obvykle. Chceme potěšit své blízké. Dopřát jim něco krásného, vždyť každý rád dostává dárky - tedy něco příjemného zadarmo.

Snad nás nevalcuje adventní shon. Snad nás nedrtí stres, „já už nevím, co mu/jí koupit.“ Snad nás nese radost z rozdávání. Vždyť nemusíme rozdávat hlavně věci a peníze. Často jsou to krámy, které za měsíc skončí ve skříni a už je nevytáhneme. Darovat můžeme lásku a přijetí, příjemnou atmosféru a důvěru, radost, pokojně strávený čas. Ba dokonce jsou tyto projevy hlubší štedrosti, než jsou hromady jídla, pití a zabalených věcí, které jsme tak tak stihli sehnat.

Štedrost není bohužel automatická. Ne každý je takový, natožpak ke všem potřebným. Ale jen málokdo je lakomý (opak štedrosti) i vůči svým nejbližším. Málokdo, protože bychom našli i lakomé vůči vlastním rodičům, dětem a partnerům. Možná až příliš snadno. I přesto patří dobrovolné a radostné obdarování k základním vlastnostem živých tvorů obecně.

Štedrost se totiž latinsky řekne caritas, které pochází z řeckého charis, charitas, které znamená prostě „milost, vřelost, laskavost, štedrost.“ A charitas, tedy milost, laskavost či štedrost,

je právě to, čím se Bůh, Stvořitel světa, projevuje vůči svému stvoření. Vůči kosmu. Zemi. Lidem. Dalšímu stvoření. Tak je naše štědrost, i kdyby jen adventní, vánoční a narozeninová, odleskem Boží štědrosti k nám. Která se velice názorně ukázala také v událostech, které si připomínáme o Vánocích.

Jenže to už mnoho lidí neví. Z odpovědi na Boží štědrost zbyl často právě jen shon za věcmi, abychom nezklamali, že jsme nedali vhodný dárek. Z dobrovolného daru se stala sociální norma, někdy až povinnost. Dárky se stávají příčinou nespokojenosti, zklamání a tak hádek. „Já jsem přece chtěl něco jiného...“

Přitom štědrost je vyváženým středem mezi rozhazovačností a lakotou (tak již Aristoteles). Je potlačením chamtivosti a egoismu. Tedy sebestřednosti a dojmu, že já jsem hrozně důležitý. Je nepřítomností dychtivosti a žádostivosti. Jak je tedy možné, že štědrost u druhých tak často vyvolá právě lakotu? Že chtějí víc, lepšího, víc podle svého? Že vyvolává právě sebestřednost, žádostivost, chamtivost?

Ale vždyť odpověď známe... Člověk je nejen tvorem štědrým, ale také chamtivým. Jsme tvory, kteří chtějí naplňovat svou vůli, tedy svévoli. O tom jsme slyšeli už z knihy Přísloví. Jsou lidé, a není jich nijak málo, kteří doufají v bohatství, majetek, peníze. Tedy že často právě na nejrůznějších předmětech a věcech zakládají jistotu svého života. A tak chtějí pořád víc. A lepší. A dražší. A novější.

Proto Církev už skoro dva tisíce let slaví a nabízí před Vánocemi adventní období. Ne aby byl čas na nákupy, koncerty, shon, stres a tlačence. Ale aby se člověk mohl v klidu zastavit nebo si sednout. Aby se mohl soustředit na to, co je o Vánocích skutečně podstatné: Láska, milost, štědrost, pokoj. Ne hlavně od lidí a mezi lidmi, ale také. Hlavně od Boha. A třeba si to vše odnést i na čas po adventu a Vánocích.

Možná jsme si totiž naplnili zbytečně adventní období podle své vůle, tedy svévole. Místo Božího klidu, rozjímání, hloubání, radostného přijetí něčí štědrosti. Nebo štědrého rozdávání milosti. Což jsou příklady náplně toho dobrého boje víry, k němuž zve

dopis Timoteovi (verš 12). Totiž správné pochopení Boží milosti, Boží charity, tedy Boží štědrosti a laskavosti.

Tato nabídka však nezní jen mně - ani nemůže, to by byla opět egoistická a chamtivá. Křesťanská podstata adventu je nabízena každému. Dětem i dospělým, mladým i starým, vzdělaným i nevzdělaným, vědcům i zemědělcům, dobrým i zlým. Vždyť je to příprava na svátek, kdy se ten jediný Vládce světa, Král králů, nesmrtelný a nepřístupný Bůh narodil jako jeden z nás. Pro nás. Kvůli nám. To nejde bez přípravy ani pochopit, ani si užít...

Letos vyjde poslední adventní neděle hezky na Štědrý den. Podstatou jeho štědrosti však nejsou věci, natožpak jejich cenovka. Štědrost materiální je fajn, ne že ne. Ale je pouze tou nejzákladnější. Je „štědrostí prvního stupně,“ jak říkají i bratři buddhisté. Dávat dobrovolně, radostně a laskavě dobré skutky je mnohem víc. A nemusí jít jen o adventní vaření a pečení - ty opět bývají jen tím prvním stupněm. Dobročinnost, charita, laskavost jsou střeďáním pro budoucnost. Jsou investicí do pravého života, do života věčného. A také již do života tady a teď. Ba dokonce pro mnohé - skvělá investice. Vždyť zve od lásky k penězům k milování dobrých činů, poznání, dobra jako takového.

Proto i dopis Timoteovi končí oním „milost s vámi.“ Tedy charis s vámi. Tedy štědrost, dobročinnost, laskavost s vámi. Vždyť bez nich ten život nejde žít. Proto tímto slovem začínají také křesťanské bohoslužby. Právě to všechno schované ve štědrosti, té řecké charitas, dělá z života krásné a dobré období naší existence. I proto si ho tak rádi připomínáme alespoň o adventu, o Vánocích.

A že někdo zuřivě prosazuje něco jiného? Vnucuje nám takové a makové věci ve slevách s tím, že jen jimi přece potěšíme ve blízké? Že jen tímhle telefonem, tabletem, hodinkami nebo parfémem se staneme šťastnými a radostnými jako lidé z reklam? Že jen láskou k penězům a věcem budeme šťastní? Že jen ublížením někomu se můžeme mít dobře?

Vždyť je to lež. A my to vlastně dobře víme. Víme, že reklamy a populistické řeči jsou často plné protikladů, podrazů,

bezbožných řečí. Žádná věc nás neučiní šťastnými. Ale radost z obdarování? Uvědomění, že pro mě někdo něco udělal zadarmo? Že nechce nic zpět? Že já jsem daroval zadarmo? A že to neděláme jen o adventu a narozeninách?

Proto máme ze štědrosti takovou radost. Proto máme advent a Vánoce nakonec tak rádi - i v Čechách, kde se lidé mají za ateisty. A když pak uděláme ten odvážný krok radostného uvědomění, že lidská štědrost je nesrovnatelná s tou Boží... Že lidská štědrost a láska je odpovědí a odleskem těch Božích k nám a ke světu...

To je potom radosti. To je krásný advent. To je příprava na Vánoce!

A tak alespoň o adventu, ale klidně i po něm : Charita, štědrost, laskavost, vřelost s vámi. Prostě: Milost s vámi.

Amen.